

A természetes ásványvíz, a forrásvíz, az ivóvíz, az ásványi anyaggal dúsított ivóvíz és az ízesített víz palackozásának és forgalomba hozatalának szabályairól szóló 65/2004. (IV. 27.) FVM-ESZCSM-GKM együttes rendelet

KOMMENTÁRJA

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Élelmiszeripari Főosztály
2004. május

A rendelet szövege a Magyar Közlöny 2004. évi 57. számában jelent meg

A kiadványban foglaltak nem tekinthetők hivatalos jogértelmezésnek.

A jogszabályok hivatalos értelmezésére a jogalkotó és jogviták esetén a bíróságok illetékesek.

ÖSSZEFOGLALÓ

A TERMÉSZETES ÁSVÁNYVÍZ, A FORRÁSVÍZ, AZ IVÓVÍZ, AZ ÁSVÁNYI ANYAGGAL DÚSÍTOTT IVÓVÍZ ÉS AZ ÍZESÍTETT VÍZ PALACKOZÁSÁNAK ÉS FORGALOMBA HOZATALÁNAK SZABÁLYAIRÓL SZÓLÓ 65/2004. (IV. 27.) FVM-ESZCSM-GKM EGYÜTTES RENDELET KOMMENTÁRJA.

A KOMMENTÁR NEM TARTALMAZZA A RENDELETET, CSUPÁN A HOZZÁFÜZÖTT MAGYARÁZATOT, SEGÍTVE AZ ALKALMAZÓ MUNKÁJÁT.

INHALT

KOMMENTAR ZUR GEMEINSAMEN VERORDNUNG DER MINISTERIEN FÜR ACKERBAU, – WOHLFAHRT, UND – WIRTSCHAFT No 65/2004. (IV. 27.) FVM-ESZCSM-GKM ÜBER DIE REGEL BEZÜGLICH DER ABFÜLLUNG UND MARKETING VON NATÜRLICHEN MINERALWÄSSERN, QUELLWÄSSERN, TRINKWÄSSERN,

TRINKWÄSSERN ANREICHERT MIT MINERALIEN UND AROMATISIERTEN WÄSSERN.

DER KOMMENTAR ENTHÄLT DIE VERORDNUNG NICHT – NUR DIE HINZUGEFÜGTEN ERKLÄRUNGEN UND DAMIT ERLEICHTER ER DIE ARBEIT DES BENUTZERS.

SUMMARY

ANNOTATION TO THE JOINT DECREE OF 65/2004. (IV. 27.) FVM-ESZCSM-GKM (MINISTRY OF AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT, MINISTRY OF HEALTH, SOCIAL AND FAMILY AFFAIRS, MINISTRY OF ECONOMIC AFFAIRS AND TRANSPORT) ON THE RULES OF BOTTLING AND MARKETING NATURAL MINERAL WATER, SPRING WATER, DRINKING WATER, DRINKING WATER ENRICHED WITH MINERAL SUBSTANCES AND FLAVOURED WATER

THE ANNOTATION DOES NOT CONTAIN THE DECREE ITSELF ONLY THE EXPLANATION ADDED TO THAT FACILITATING THE WORK OF THE USER.

BEVEZETÉS

2004. májusban hatályba lépett a 65/2004. (IV. 27.) FVM-ESZCSM-GM együttes rendelet, amely elsősorban a természetes ásványvíz kitermelésére és forgalmazására vonatkozó EU direktívák – 80/777/EEC, 96/70/EC és 2003/40/EC – honosításával készült, és teljes egészében megegyezik azok szabályaival. Ennek következtében a természetes ásványvízre vonatkozó előírások közül néhány – elsősorban a vizek természetes ásványvízként való elismerésének feltétele – lényegesen megváltozott.

A korábbi hazai rendelet – az egyéb követelmények mellett, amelyek megegyeztek a 80/777 direktíva előírásaival – szerint csak azt a vizet lehetett természetes ásványvízként elismerni, amely legalább 1000 mg/liter összes ásványi anyagot tartalmazott, vagy 500 mg/litert, de ebben az esetben a nátrium, kalcium, magnézium, fluorid és jodid mennyiségének megadott arányban kellett a vízben jelen lennie. Szabályozta továbbá a rendelet számos elem megengedett határértékét. Az új rendelet is tartalmaz határértékeket – másokat, mint az előző –, de ami a lényegesebb, nem ír elő kötelező minimális összes ásványianyag-tartalmat, csak azt követeli meg, hogy a víznek egészségre kedvező hatása legyen.

A rendelet egyéb – főleg a jelölésre vonatkozó – előírásaiban is eltér az előző rendelettől. Új, és az eddigi gyakor-

lattól alapvetően eltérő az a szabály is, hogy bármely, a rendelet előírásai által nem szabályozott tevékenység, pl. új kezelési eljárás engedélyezése csak az Európai Unió Bizottsága által történt validálás után lehetséges.

Mindezek a változások, valamint azok a problémák, amelyek az egyes ásványvizek címkézésével kapcsolatban felmerültek, az un. „saját címkes” termékek egyre nagyobb számban való megjelenése az ásványvíz piacon, a jelölési szabályok alkalmazásakor felmerülő értelmezési problémák, a – nem csak a hazai piacon – előforduló szabálytalan, vagy a fogyasztót megtévesztő jelölések, stb. szükségessé teszik, hogy a rendelet előírásait az itt következő kommentárokkal megmagyarázzuk, alkalmazásához segítséget nyújtsunk.

Budapest, 2004. május

Folláth Györgyné
főosztályvezető
Élelmiszeripari Főosztály

65/2004. (IV. 27.) FVM-ESZCSM-GKM együttes rendelet

Kommentár

Általános rendelkezések

1.§

A rendeletnek a természetes ásványvízre és a forrásvízre vonatkozó fejezetei az EU kötelező direktíváinak az átvételével készültek. Az Unió tagországainak nem-

zeti rendeletei szintén tartalmazzák ezeket az előírásokat. Ez azt jelenti, hogy az Unió valamennyi tagországában – Magyarországon is – azonos szabályok szerint termelik ki és hozzák forgalomba a természetes ásványvizeket és a forrásvizeket. Ezért az EU országaiban már elismert természetes ásványvizeket OGYFI elismerés (lásd 3.§) nélkül lehet forgalmazni. Természetesen, ugyanilyen indokok alapján a Magyarországon elismert vizeket is szabadon lehet forgalmazni az Unió tagországaiban.

A gyógyvízre – bár az is ásványvíz, olyan ásványvíz, amely orvosilag bizonyítottan gyógyhatású – nem ennek a rendeletnek az előírásai az érvényesek.

A fürdésre (régii fogalmak szerint ásványvizekre szintén a természetes gyógytényezőkről szóló 74/1999. (XII. 25.) EüM rendelet vonatkozik.

Az exportra a célország előírásai az érvényesek.

2.§

Fontos kritérium, hogy a rendelet arra a természetes ásványvízre vonatkozik, amelyet emberi fogyasztásra (belső alkalmazásra) szánnak, amely az emberi szervezet biológiai vízigényének kielégítésére szolgál, vagyis amelyek élelmiszer. Ezt erősíti meg a csökkentett energiatartalmú étrendben felhasználásra szánt élelmiszerekről szóló 27/2004. (IV. 24.) ESZCSM rendelet is, amely-

nek az 5.§ (4) bekezdése módosította a gyógytényezőkről szóló 74/1999. (XII. 25.) EüM rendeletet, kiegészítve azzal, hogy „Az élelmiszerként emberi fogyasztásra kerülő palackozott ásványvizekről külön jogszabály rendelkezik.”

Több kútból kinyert víz is palackozható azonos néven, ha a víz ugyanabból a vízadó rétegből származik, így összetétele – a természetes ingadozás határain belül – azonos.

Az első igen fontos eltérés az eddigi szabályozáshoz képest: nincs kötelezően előírt minimális összes ásványianyag-tartalom. A víz előnyös tulajdonsága lehet pl. – az ivóvízhez, mint összehasonlítási alaphoz képest – kevesebb nátrium, vagy több kalcium, magnézium, fluorid, jodid, stb., vagy ezek kombinációja. Minden víz esetében az adott összetétel határozza meg a kedvező tulajdonságot. Ezen kívül a víznek meg kell felelnie a természetes ásványvízre előírt, ebben a paragrafusban meghatározott egyéb követelményeknek.

A „természetes ingadozás határai” pillanatnyilag nem szabályozottak, iránymutató határérték az összes ásványianyag-tartalom kb. $\pm 10\%$ -a.

Nagyon lényeges, hogy a víz összetételének a palackozáskor, és nem a forrásnál/kútnál kell a határértékeknek megfelelni.

A c) – f) alpontokban definiált termékekre vonatkozó uniós rendeletek nincsenek, megnevezésüket, előállításukat, forgalmazásukat nemzeti rendeletek szabályozzák.

A szikvíz hagyományos, különleges tulajdonságú élelmiszer, ezért vált szükségessé fogalmának meghatározása.

A különféle ízesített vizek egyre nagyobb számban jelennek meg a piacon, szükséges ezért ezeknek a termékeknek a definícióját is meghatározni.

Természetes ásványvíz **3.§**

(1) Az elismerés arra vonatkozik, hogy az adott víz megfelel-e az emberi fogyasztásra szánt természetes ásványvízre vonatkozó követelményeknek. A gyógyító célra szánt természetes ásványvíznek természetesen más – a gyógytényezőkre vonatkozó rendelkezésben meghatározott – követelményeknek kell megfelelni.

(2) Az elismerési eljárás szabályai az előző rendeletben [97/1999. (XI. 18.) FVM-EüM-GM együttes rendelet] meghatározottakhoz képest nem változtak.

(3) Lásd a rendelet hatályával kapcsolatos magyarázatot.

Figyelem: az 1. számú mellékletben szereplő összetevők, és azok megengedett határértékei nem azonosak az előző rendeletben meghatározottakkal.

(5) Az itt felsorolt dokumentumokat eddig is be kellett nyújtani az OGYFI-hoz, de az előző rendelet nem nevezte meg azokat.

(6) Az import ásványvizek forgalmazását korábban is be kellett jelenteni az OGYFI-hoz. Az előző rendelet hatályba lépésekor az élelmiszer törvény végrehajtási utasítása már eltörölte az import élelmiszerek engedélyeztetését, ezért az ásványvizek forgalmazása sem volt engedélyköteles. Jelen rendelet sem az engedélyeztetést, hanem csak az elismertetést teszi kötelezővé.

(8) Az OGYFI korábban is közzétette az újonnan elismert – és rendszeres időközönként valamennyi elismert – ásványvíz listáját. Ezen rendelet hatályba lépése után a meghirdetés tartalmazza majd a víz nevét, és – az eddigi gyakorlattól eltérően – nem csak a kút kataszteri számát, hanem annak nevét is.

(9) Az Európai Unió Hivatalos Lapjában, az Official Journalban szintén közzéteszik rendszeres időközönként a tagországok valamennyi elismert ásványvizét, így onnan tájékozódni lehet a többi ország vizeiről.

4.§

Változást az előző renDELETEH képest ez a bekezdés jelent. A részletes feltételeket a (4) bekezdés tartalmazza.

(2) Az ózonnal történő kezelést az előző rendelet (és a 96/70/EU direktíva) is megengedte, de nem szabályozta a kezelés feltételeit, illetve az engedélyezésnek és ellenőrzésnek a rendjét.

Az itt rögzített feltételeket az uniós direktíva határozta meg, az engedély megadásának módját nemzeti rendeleteknek kell szabályozni. A magyar szabályozás szerint az Állomás állapítja meg a kezelés alkalmazásának szükségességét, engedélyezi a kezelést, illetve ellenőrzi az eljárást.

(4) A honosított EU direktíva csak megadja a lehetőségét bármilyen új kezelési eljárás alkalmazásának, ha azt valaki kéri. A konkrét engedélyezési eljárást – az előző bekezdéshez hasonlóan – nemzeti rendelkezésnek kell szabályozni.

Az ózonos kezeléshez hasonlóan ez esetben is az Állomás állapítja meg a kezelés alkalmazásának szükségességét, engedélyezi a kezelést, illetve végzi az ellenőrzést.

Az előző eljáráshoz képest van azonban egy lényeges eltérés. Az EU direktíva nem engedélyez – pillanatnyilag – egyéb kezelést, mint a levegőztetés és az ózonos kezelés, de megadja a lehetőségét más eljárás alkalmazásának is. Ennek azonban – az általános EU eljárásrend szerint – az a feltétele, hogy Bizottság – saját tudományos hivatalos szerve véleménye alapján – a kezelés alkalmazásához hozzájáruljon.

Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a Bizottság új eljárás engedélyezését csak megfelelő tudományos eredményekre támaszkodva, és megfelelő validálás után engedélyezi, így az engedélyezési eljárás több évet is igénybe vehet.

A Bizottság felé ez esetben is a minisztérium az összekötő.

(9) Fontos figyelmeztetés: a túl sok fluorid akkor is veszélyes lehet a gyermekek számára, ha az ásványvízből üdítőtitalt készítenek. Ezért az üdítőtitalokon is fel kell tüntetni a 7.§ (6)–(8) bekezdésében foglaltak szerinti figyelmeztető feliratot és a tényleges fluorid tartalmat.

7.§

(1) Valamennyi élelmiszer címkéjén szerepelnie kell a termék megnevezésének. Ezzel azonosítható az adott élelmiszer. A palackozott természetes ásványvíz megnevezése „természetes ásványvíz”, valamint utalás a szén-dioxid tartalomra.

(2) A szén-dioxid-tartalom a rendelet előírásain kívül a következő módon is jelölhető:

- Szén-dioxiddal dúsított természetes ásványvíz;
- Szén-dioxiddal enyhén dúsított természetes ásványvíz, vagy;
- Enyhén szénsavas természetes ásványvíz;
- Szénsavmentes természetes ásványvíz;

5) A víz összes oldott ásványianyag tartalma a 180 °C-on meghatározott bepárlási maradék és a hidrogén-karbonát-érték felének az összege mg/l-ben kifejezve.

A jellemző összetevők az elismerésben szereplő, a víz jellegét meghatározó összetevők.

Szokásos, és ezért ajánlott feltüntetni a kalcium, magnézium, kálium, nátrium, hidrogén-karbonát, fluorid, jodid, szulfát, klorid, metakavasav tartalmat, nitrát, nitrit hiányát.

b) Figyelem: új és lényeges előírás az előzőhöz képest.

c) Szintén új rendelkezés, hogy – a már előző rendelettel is engedélyezett, de abban még nem deklaráció köteles – ózonos kezelést a megadott módon fel kell tüntetni.

(6) Figyelem: új előírás az előző renDELETEH képest

(7) Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy ezt a jelölést is a címke főoldalán kell feltüntetni (lásd a kereskedelmi elnevezés szabályait).

(9) A kereskedelmi elnevezés az a név, amellyel a víz azonosítható.

A kereskedelmi elnevezést úgy kell megválasztani, hogy az a fogyasztó számára egyértelmű, világos legyen. Nem lehet megtévesztő, más jellegű ásványvíz nevével összetéveszhető.

(10) A kereskedelmi elnevezés

1. lehet a forrás/kút neve, pl. Apenta;
2. lehet a kitermelés földrajzi neve, pl. Visegrádi ásványvíz;
3. tartalmazhatja a forrás/kút nevét, pl. Mohai Ágnes;
4. tartalmazhatja a kitermelés földrajzi nevét, pl. Margitszigeti Kristályvíz;
5. lehet fantáziánév, pl. „Aquarel”, de akkor a forrás/kút, pl. „Akác”, vagy a kitermelés helyének nevét a rendelet előírásainak megfelelően kell feltüntetni.

Tilos az eltérő jellegű ásványvizek elegyítése és azonos kereskedelmi elnevezéssel való forgalomba hozatala.

Tilos a különböző kinyerési helyről származó vizek azonos kereskedelmi elnevezéssel való forgalomba hozatala.

A kereskedelmi elnevezést a következő szabályok szerint kell a címkén feltüntetni:

- A termék kereskedelmi elnevezését minden címkén fel kell tüntetni.
- A kereskedelmi elnevezést jól láthatóan, jól olvasható betűkkel, a címke főoldalán kell feltüntetni, a többi felirattól jól elkülönítve.
- A címkének az a főoldala, ahol a kereskedelmi elnevezés van feltüntetve.
- A kereskedelmi elnevezés minden részét egyforma magasságú és szélességű betűvel kell feltüntetni.
- A kereskedelmi elnevezés nem lehet a címke oldalán.
- A kereskedelmi elnevezés nem lehet a címke hátoldalán (fonákján).
- A kereskedelmi elnevezés nem olvadhat be a címke grafikájába.
- A természetes ásványvíznek akkor is azonosíthatónak kell lennie, ha egy áruház saját címkés termékként forgalmazza. Ezért a címkén a víz kereskedelmi elnevezését az áruház nevének/márkanévének betűinél legalább másfélszer magasabb és szélesebb betűkkel kell feltüntetni.
- Nem hozható forgalomba olyan saját címkés ásványvíz, amely nem tartalmazza a termék kereskedelmi elnevezését, csak az áruház nevét vagy márkáját, és a „természetes ásványvíz” megnevezést.

8.§

Ezen rendelkezés mondanivalójának megfelelően tilos minden olyan – főleg – egészségre utaló állítás is, amely azt állítja vagy sugallja, hogy más ásványvíz nem rendelkezik a tulajdonsággal, holott az minden ásványvíz természetes tulajdonsága.

A fogyasztó számára megtévesztő, és ezért tilos a következő állítások használata: – „Korlátlanul fogyasztható”. Ha egy víz összetétele miatt nem fogyasztható korlátlan mennyiségben, nem kap-

hatja meg a természetes ásványvíz elismerést.

– „Optimális összetételű”. Sem nemzetközi, sem hazai adatok nem állnak rendelkezésre arra nézve, hogy mikor és főleg ki számára „optimális” egy ásványvíz összetétele.

Olyan egészségre vonatkozó állítások, amelyekre vonatkozó feltételek nem szerepelnek a rendelet mellékletében, csak konkrét klinikai vizsgálatok eredménye alapján tüntethetők fel.

A klinikai vizsgálatokat nem helyettesítheti irodalmi adatok alapján meghatározott szakvélemény.

„A csecsemőtápszer készítésére alkalmas víz” állítást – EU illetve nemzeti rendelet hiányában – csak szakintézmény (pl. OÉTI) szakvéleménye alapján célszerű alkalmazni.

9.§

(1) Nem csak a magyar, de egyéb, tagországból származó ásványvíz forgalmazása is megtiltható, ha az nem felel meg valamiért az előírásoknak, de nehogy megsértse az „árúk szabad áramlásának” az elvét, a tiltásról tájékoztatni kell a Bizottságot.

(2) Az eredmények megbízhatósága szempontjából nagyon fontos, hogy a mért érték nagyságrendjének megfelelő módszert alkalmazzanak, amelynek kimutatási határa kisebb, mint a mérendő összetevő határértéke.

Forrásvíz

10.§

Összehasonlítva a természetes ásványvízre és a forrásvízre vonatkozó követelményeket, látható, hogy mindkét vízfajta természetes, tiszta víz, a mikrobiológiai tisztaságra, a kezelésre, a palackozásra, és az adalék-anyagokra előírtak azonosak, de a forrásvízet

- nem kell elismertetni,
- nem kell rendelkeznie egészségre kedvező hatással,
- nem kell védett vízáadó rétegből származni,
- összetételének nem kell állandónak lenni,
- az összetevők határértékeinek az ivóvízre vonatkozó követelményeknek kell megfelelni.

Ivóvíz

11.§

Ebben a paragrafusban rögzített követelmények természetesen csak a palackozott ivóvízre vonatkoznak.

(4) Ennek a bekezdésnek – és a következő paragrafusoknak a hasonló – tiltásával akarják a rendelet alkotói megakadályozni azt a napjainkban elterjedt gyakorlatot, hogy egyes marketingvezetők úgy kívánják termékeiknek nagyobb

piaci részesedést szerezni, hogy a rendeletben felsorolt eszközökkel azt sugallják a fogyasztóknak, hogy azok ásványvizek vagy forrásvizek.

Ásványi anyaggal dúsított ivóvíz

12.§

(3) Az előző rendeletben megengedett értékhez képest csökkent a maximális összes oldott ásványianyag-tartalom, illetve az egyes összetevők mennyiségének a természetes ásványvízre vonatkozó határértékeknek kell megfelelnie.

Ízesített víz

13.§

Egyre népszerűbbek hazánkban is, az Európai Unió országaiban is a különféle ízesített vizek. Ezek a termékek nem üdítőitalok, mert nem tartalmaznak cukrot. Valamennyi típusú víz ízesíthető, de megnevezését úgy kell megválasztani, hogy az ízesített változat ne legyen összetéveszthető a natúr változatával.

Ha az ásványvizet ízesítjük, az már nem „természetes”, ezért ez a szó megnevezésében sem használható.

A túl sok fluorid akkor is veszélyes lehet a gyermekek számára, ha a vizet ízesítik, ezért ez esetben is fel kell tüntetni a figyelmeztető feliratot és a tényleges fluorid tartalmat a termék címkéjén.

1. számú melléklet a 65/2004. (IV. 27.) FVM-ESZCSM-GKM együttes rendelethez

A természetes ásványvizekben természetesen előforduló összetevők, valamint az azokra vonatkozó maximálisan megengedett határértékek

Fontos tudnivaló, hogy a táblázat értékei megváltoztak az előző rendeletben találhatóakhoz képest.

A magyar szabályozás szigorúbb volt, mint a 80/777 EU direktíva, amely nem tartalmazott előírást az ásványvíz természetes összetevőinek határértékeire. Az ebben a táblázatban meghatározott értékeket a 2003/40 direktíva írja elő, és ezek az értékek nem azonosak a korábbi magyar szabályozással általában, főleg az arzén tekintetében alacsonyabbak. A záró rendelkezések 2006-ig megengedik az ezen rendeletnek nem, de a 97/1999. (XI. 18.) FVM-EÜM-GM rendelet határértékeinek megfelelő vizek forgalmazását, de eddig az ideig – engedélyezett kezelésekkel – meg kell oldani a határértékeket meghaladó összetevők mennyiségének csökkentését, illetve egyéb összetevők csökkentése esetében új eljárás engedélyezését kell kezdeményezni a Bizottságnál a 4.§ (4) – (6) bekezdése szerint.